

CHLAPCI A CHLAPI - KRIZE MASKULINITY?

Vladan Hanulík

<https://www.youtube.com/watch?v=UEFPsOrKtm4>
22:17

- Mladí muži, kteří byli vychováni jenom matkou, kterým se doma do jejich dvaceti let vystřídá deset tatínků nebo strýců, ti určitě nemají správnou představu o odpovědném životě. Proto také nic nevydrží. Ve vztahu ani potom na pracovišti. Jak tohle zlepšit? Jedno z řešení, na které já jsem přišel, je návrat vojny.
- Tady jde nejen o ochranu státu, ale také o to, jak se útrapy na vojně přítomné naučíte zvládat. Naučíte se, že potíže patří do života a lze je řešit. Zadruhé může vojna působit jako ohromný sociální stabilizátor. Na vojně se potkávají lidi z vysokých škol s lidmi, které by jinak ve svém životě nepotkali. Ve znovuzavedení vojny vidím jenom samé výhody. Naopak když pátrám, kdo všechno stál za zrušením vojny, byli to v zásadě změkčilci i ve svém osobním životě.

CO JE LIDSKÁ PŘIROZENOST?

*JSOU JENOM DVĚ POHLAVÍ, MUŽ A
ŽENA – VIKTOR ORBÁN*

Olympijské hry – Rio 2016

Semenya – JAR

Niyonsaba - Burundi

Wambui - Keňa

Olympijské hry – Rio 2016

Hugh S. Young (1937)

- hermafroditismus různé
úrovně zaznamenal u 4 %
porodů

Hegemonické maskulinity jsou utvářeny
socializováním do rolí ideálních obrazů
mužství

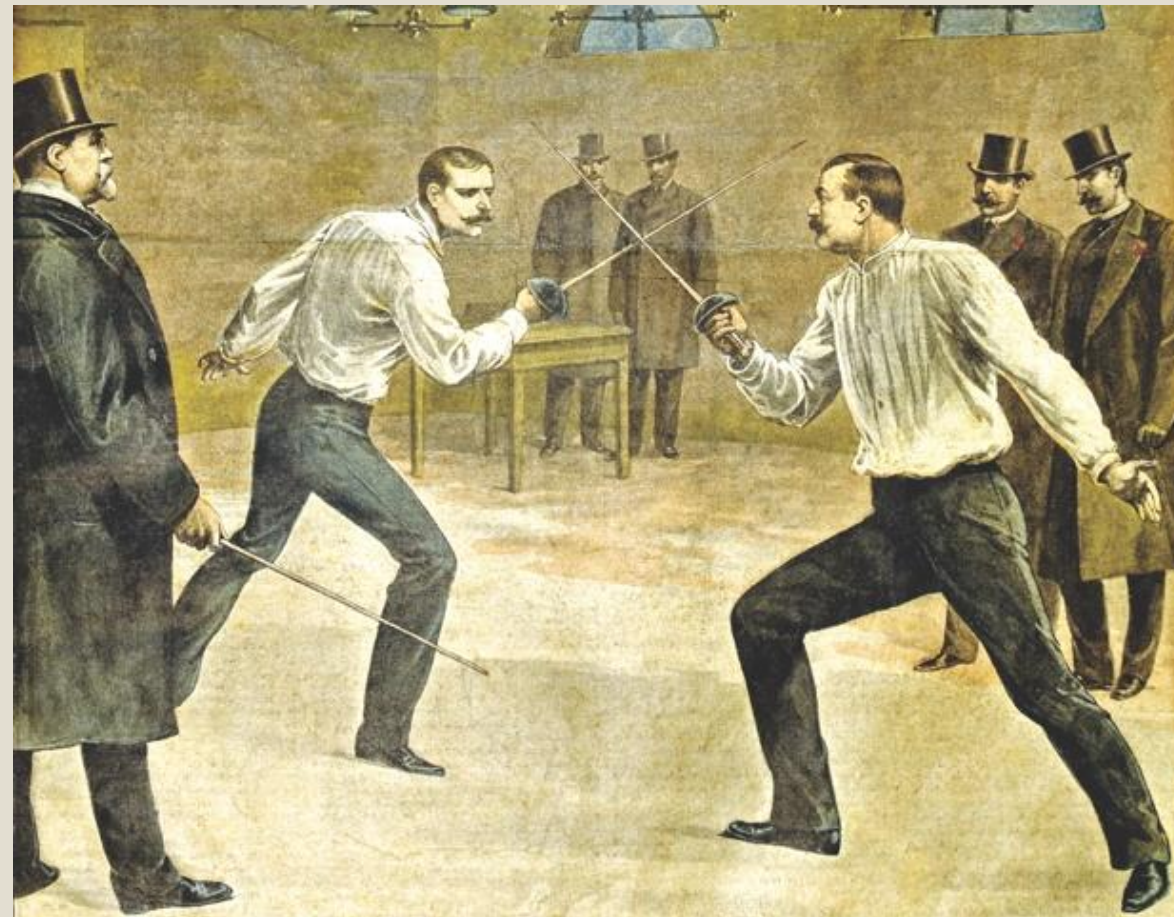
Hegemonická maskulinita

- Specifická forma maskulinity, která je sociálně nejvýše hodnocenou formou praxe, jak se stát a být mužem
- Vyžaduje od všech mužů, aby se vůči dané formě maskulinity vymezovali
- Forma sociální praxe, jež umožňuje konstituovat dominanci mužů nad všemi dalšími tepy genderové identity

Čest

- Schopnost udržet kontinuitu rodu

- Schopnost postavit se na obranu se zbraní

Duel a čest

- Dnešní význam pojmu duel se od minulosti značně liší, popisuje se jím vzájemné poměřování síly, výkonu, či schopnost přijatelně artikulovat politické koncepce
- Cílem dnešního duelu je vítězství, byť někdy ideální, jedné ze stran účastníků se duelu
- Myšlenka na vítězství či pokoření soupeře byla ale historickým duelantům zcela cizí

- Duel = boj dvou soupeřů určenými zbraněmi s kodifikovanou formou průběhu za účelem obhájení cti
- Zásadní nebylo kdo má silnější paže či dokáže přesněji střílet, ale to, že dá svůj život všanc, a tím prokáže, že si cti cení výše než života samotného
- Sociální instituce, jejíž formy i užívání byly ritualizovány a sloužily k individuální i kolektivní sebeidentifikaci a distinkci vůči druhým

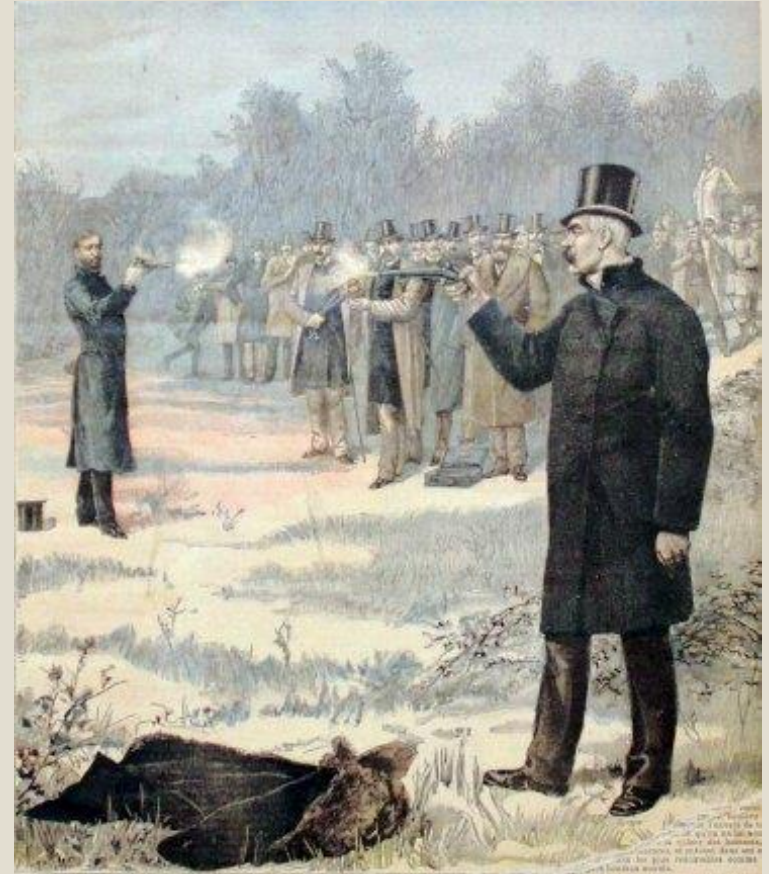
„Satisfaktionsfähigkeit“

- výraz zdůrazňující distanci a exkluzivitu
- zahrnuje specifický sociální kodex, který akceptovala v 19. století aristokracie, důstojnictvo i vyšší úřednictvo
- souboje se mohl účastnit pouze člověk, jehož sociální postavení bylo dostatečné k tomu, aby po něm byla požadována satisfakce
- jinými slovy – od něžž byla přijata urážka, na níž vyzyvatel odpovídal obranou své cti a jména
- v případě, že byl konflikt veden mezi osobami sociálně naprosto nesourodými, přistoupil aktér, jehož čest byla ohrožena člověkem neschopným poskytnout mu soubojem příležitost k nápravě poškozené cti, k bezprostřednímu řešení konfliktu bez ritualizovaných forem
- prostřednictvím soudního sporu či přímo fyzickou inzultací

- v této době duelanti soubojem v podstatě řešili privátní konflikty mimosoudní cestou
- prvek cti zde zdaleka nebyl přítomen v takové míře jako v pozdějších dobách
- souboje se odehrávaly spontánně bez stanovených pravidel
- už v této době se však zakotvuje duel jako ryze stavovská instituce umožňující interakci pouze rovnorodým

- Šíření habitu dvorské společnosti zanáší i do realizace duelů ritualizované postupy a ceremoniel dvorské společnosti
- Souboj dostává charakter nikoli agresivní a expansivní ale defenzivní a konzervativní
- Nemělo jít o pokoření druhé osoby ale o uchránění integrity osoby vlastní
- Primárním cílem již není porazit protivníka, ale vůbec ochota dát všanc svůj život pro obhájení ideálního principu cti

- Instituce duelu v jisté rovině mohla působit i jako integrující prvek maskulinní společnosti
- Dává totiž možnost nárokovat stejná práva na satisfakci všem osobám navzájem rovným a tak jeho aktérům umožňuje překročit bariéry nestejného bohatství – i nejchudší důstojník mohl vyzvat bohatého magnáta
- V 19. století pak dal možnost i příslušníkům buržoazie postavit se na roveň šlechticům, mohli totiž mezi sebou používat stejnou sociální instituci jako aristokraté

- Osvícenství podrobilo souboje kritice, považovalo je za naprosto iracionální prvek, jehož aktéři svým počínáním nesledují žádný konkrétní cíl, pouze společenskou konvenci
- Duel se podle nich vymykal kategoriím dobra a zla, není totiž spravedlivý ani nespravedlivý, přináší do lidského počínání náhodu a štěstí.
- Záležitosti, jež by měly být ponechány spravedlivému posouzení soudu tak jsou podstupovány prozřetelnosti

- Duel byl tedy také prostředkem distinkce maskulinního světa vůči ženám
- Ženy byly zcela vyloučeny z tohoto diskurzu, a to již samotnou rozdílnou koncepcí cti
- Čest u ženy znamenala především neposkvrněnost
- Koncepce mužské cti musela reagovat na společenské proměny přelomu 18. a 19. století
- Muž je ctěný když si svou čest buduje a obhájí ji
- Ukazuje se tak problém konstituování mužské identity – zdůrazňováním odvahy, statečnosti, rozhodnosti a cílevědomosti přispívá k upevnění obrazu maskulinity utvářeného samotnými muži

◦ <https://vimeo.com/13121783>

Buržoazní společnost a moderní stát

- Jak přetavit „přirozenou“ mužnost a statečnost k užitku pro celou společnost?
- Přejít od individualizované formy rituálního předvádění osobní cti k masám
- Disciplinární aparát (sebeovládání, asketismus)

- Z osobní cti se stává osobní statečnost
 - chápána z hlediska Darwinistické teorie jako morální atavismus
 - každá skupina se zachovává díky tomu, že existuje skupina jedinců, ochotná nasadit svůj život (matka, dělnice, trubci)
- Už nenasazujete život pouze pro zachování majetku či osobní integrity
- Cílem je schopnost prokázání klíčového elementu mužství – tedy schopnosti nasadit svůj život ve prospěch společnosti

- Ztotožnění odvahy s fyzickým prokazováním její existence
- Sport se stal morální ekvivalentem války a utkání jednou z jejích bitev
- „Když je bitva krvavá, je nazývána válkou, když je mírumilovná, vybojovávaná na stadionech či hracích hřištích, je nazývána sportem“

Západní společnost - maskulinita

- Bílý muž
- Heterosexuál
- Představitel střední třídy

Předpoklady mužství

Je nutné si osvojit:

- násilí a agrese
- emocionální odstup
- odvaha
- odolnost
- ochota riskovat
- dobrodružnost
- hledání nebezpečí
- kompetitivita
- úspěch

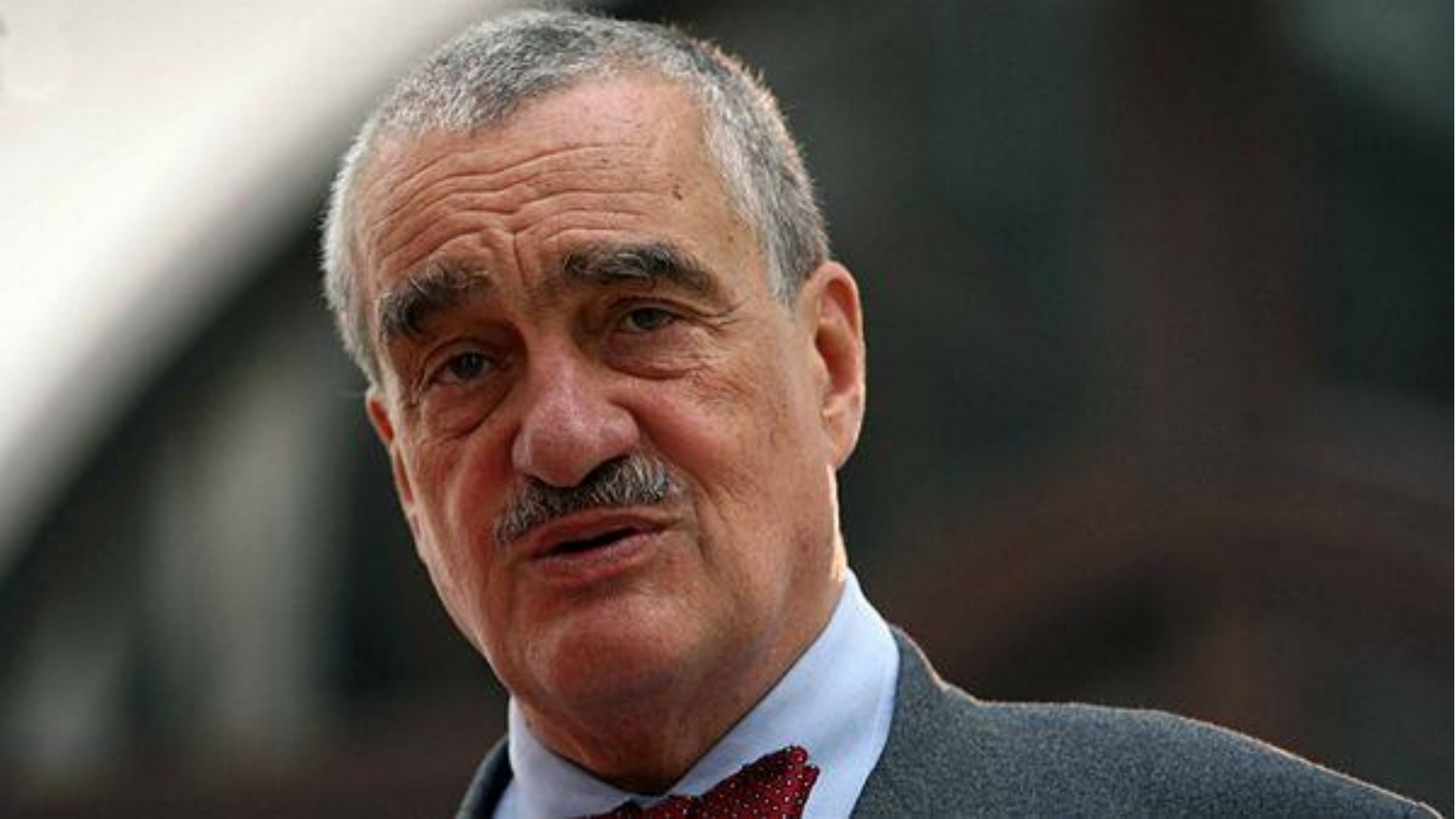

Historie hegemonické maskulinity

- Gentleman
- Řemeslník hrdina
- Self-made man (podnikatel)

Gentleman

- Nejstarší typ hegemonické maskulinity – 18. století
 - Vlastník pozemků
 - Elegantní
 - Oddaný otec a ochránce rodiny
 - Konzervativní patriarcha

Řemeslník hrdina

- Paralelní vůči gentlemanovi
 - Fyzická síla
 - Nezávislost
 - Samostatnost
 - Republikánské ctnosti
 - Ochota obětovat se za celek

Symbióza vztahů

- Gentleman a řemeslník
 - Každý dominuje jinému regionu
 - Málokdy se střetávají
 - Každý podporuje zájem o komunitu z jiného důvodu

Self-made man (obchodník)

- Průmyslová revoluce
 - Identita odvozena čistě od vlastního úspěchu
 - Měřítkem maskulinity se stane akumulace kapitálu
 - Neúnavný
 - Nepřítomný v domácnosti
 - Oddělení sfér

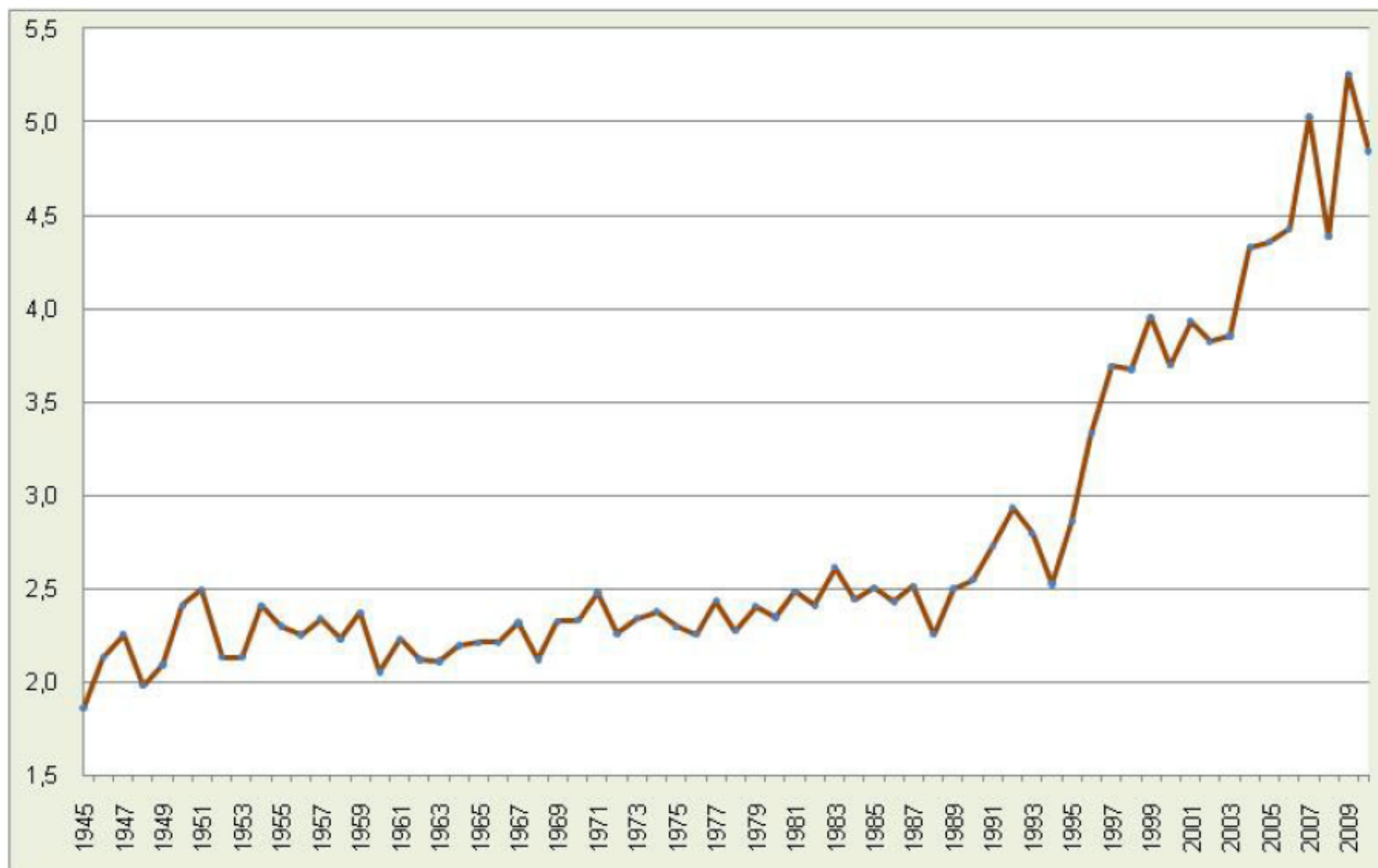
Útok na archaické formy maskulinity

- Gentleman je chápán jako archaický feminizovaný dandy, neefektivní, pomalý
- Řemeslník je transformován do podoby proletáře, závislého na mzdě od průmyslníka

Cesta k hegemonické maskulinitě

- Permanentní snaha dohnat ideál
- Cílem je permanentní akumulace kapitálu a reprezentace úspěšnosti
- Neexistuje cíl
- Emocionální prázdnota
- Neustála kompetitivita

Počet sebevražd mužů na 1 sebevraždě ženy

Muži x ženy – náročnost genderové role

Sebevraždy v pětiletých obdobích podle pohlaví

Období	Počet		Průměrný roční počet na 100 tis. obyvatel		Index (předchozí období = 100 %)		Podíl na celku v %		Počet sebevražd mužů na 1 seb.ženy
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	
1946 - 1950	7 002	3 229	33,0	14,4	x	x	68,4	31,6	2,2
1951 - 1955	7 419	3 246	33,1	13,7	106,0	100,5	69,6	30,4	2,3
1956 - 1960	8 325	3 708	35,7	15,1	112,2	114,2	69,2	30,8	2,2
1961 - 1965	8 286	3 811	35,3	15,3	99,5	102,8	68,5	31,5	2,2
1966 - 1970	9 465	4 191	39,6	16,5	114,2	110,0	69,3	30,7	2,3
1971 - 1975	9 027	3 842	37,5	15,0	95,4	91,7	70,1	29,9	2,3
1976 - 1980	8 003	3 418	32,2	13,0	88,7	89,0	70,1	29,9	2,3
1981 - 1985	7 711	3 098	30,8	11,7	96,4	90,6	71,3	28,7	2,5
1986 - 1990	7 080	2 894	28,2	10,9	91,8	93,4	71,0	29,0	2,4
1991 - 1995	6 915	2 502	27,6	9,4	97,7	86,5	73,4	26,6	2,8
1996 - 2000	6 368	1 738	25,4	6,6	92,1	69,5	78,6	21,4	3,7
2001 - 2005	6 433	1 590	25,9	6,1	101,0	91,4	80,2	19,8	4,0
2006 - 2010	5 887	1 233	23,1	4,6	91,5	77,5	82,7	17,3	4,8

Krise mužství – záchrana mužů?

